

APUNTS

LA VIDA SOCIAL

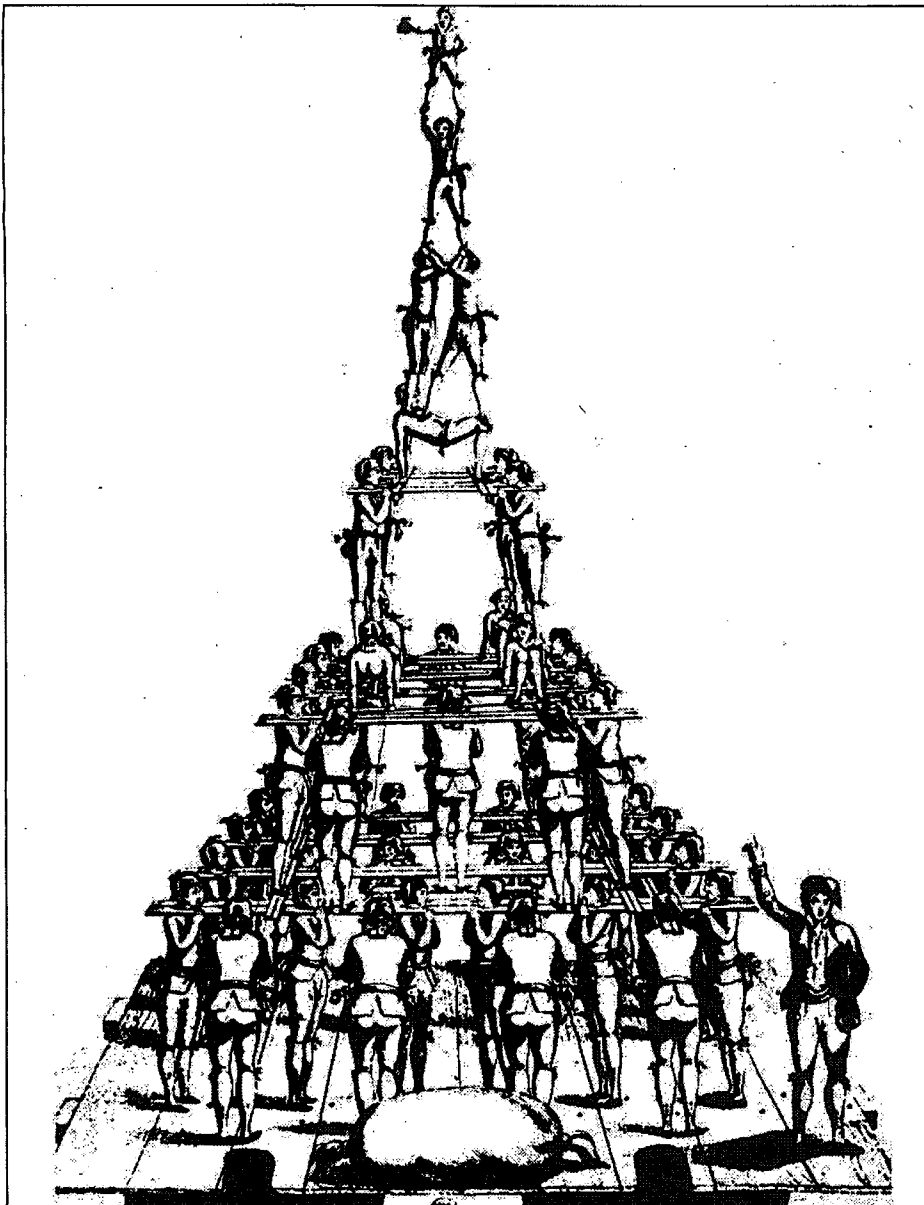
No són gaire abundants les notes històriques que documentin els aixecament de castells en èpoques pretèrites, abans que a final del segle XIX prenguessin gran volada com a espectacle de masses. El filòleg i historiador Pep Vila ha trobat un escrit de Josep Pella referent a un manuscrit de Jeroni del Real en el qual diu que al segle XVII es feien castells a Girona.

Al segle XVII ja es feien castells a Girona

Segons un manuscrit de Jeroni del Real en el qual explicava memòries de joventut

IMMA BOSCH
Girona.— El manuscrit *Hechos de Heleodoro* eren unes memòries de joventut de Jeroni del Real i de Fontclara (1626-1683), prohoms gironí del segle XVII, que va ocupar càrrecs de responsabilitat en el govern municipal de Girona. El manuscrit, però, avui es dona per perdut però es conserven uns comentaris que Josep Pella i Forgas (1852-1918) va publicar a les pàgines de *La España regional*, una publicació de Barcelona que va sortir entre els anys 1889 i 1892. El text titulat *Memórias de un caballero catalán del siglo XVII*, Pella transcriu: «*También el de los hortelanos, otro de las espadas y las fuerzas de Hércules, que hacian torres de hombres subiendo unos encima de los otros trabados de las manos tres órdenes teniendo los pies sobre los hombros haciendo como una torre y uno que subia más alto*». «De la lectura d'aquest breu fragment inferim que, a començament del segle XVII, ja es feien castells, simples i elementals, si voleu, a la ciutat de Girona. En aquest cas era un pilar de tres coronat per una ananeta?», es pregunta el filòleg i historiador gironí Pep Vila que diu que dels orígens dels castells, popularitzats a final del segle XIX al Camp de Tarragona i a la comarca del Penedès, no en sabem gaire res més.

«Durant el barroc es dona importància a la festa del carrer, en la qual hi participaven una sèrie de malabaristes que feien tota una sèrie de manifestacions acrobàtiques, entre les quals hi havien les forces d'Hèrcules —practicades en alguns indrets d'Alemanya i sobretot d'Itàlia— i que servien per distreure la gent

Les forces d'Hèrcules, il·lustració d'un museu de Venècia publicada al *El món casteller*.

del poble», diu Pep Vila, que assegura que la pràctica d'alçar torres també era comuna en altres cultures europees.

Segons el filòleg, però, el més probable és que els castells gironins tinguessin relació amb un antic ball popular que es feia en les festes

majors d'algunes poblacions catalanes, principalment a les comarques tarragonines. Aquest ball, conegut amb el nom de *ball de valencians*, que, segons explica Xavier Brotons en la guia *Castells i castellers*, constava d'una sèrie de quadres de dansa, acompanyats de música de

gralla, i s'acabava amb l'aixecament d'un petit castell, anomenat torreta de tres o quatre pisos d'alçada. «Hom busca els antecedents en els balls populars celebrats sobretot a la zona de Tortosa i València (el ball de titans i el ball de valencians), balls que més evo-

lucionats, encara es conserven amb una gran esplendor a les comarques tarragonines», explica Vila.

Del que va passar a les comarques gironines amb el ball i amb les torretes, ara per ara no se'n sap res més. «Ara sabem, en aquest apunt que ens ha deixat Jeroni del Real, que a Girona ja n'alçaven, de castells, encara que més tard se'n degué perdre la mena. El nom de torres d'Hèrcules obeeix potser al fet que els castellers o representants havien de tenir una gran força física, com el déu de la mitologia», diu Vila.

A les comarques tarragonines, el ball i les torretes es van separar a causa de la rivalitat que es va crear entre les colles per veure qui aixecava una torre més alta. El moment clau d'aquest canvi es va produir a finals del segle XVIII, però no és fins un segle més tard, —a final del XIX—, quan els castells prenen gran volada com a espectacle de masses. En la guia *Castells i castellers*, Xavier Brotons escriu: «El moment culminant d'aquest procés devia produir-se una mica abans de l'últim quart del segle XVIII, quan aquelles primitives torretes del ball de valencians es devien bastir ja de manera independent o, si més no, havien adquirit una preponderància absoluta respecte a la resta del ball i havien augmentat en envergadura. Una prova d'això és la notícia que el 22 de gener de 1770, a la vila de l'Arboç (Baix Penedès) van actuar quatre colles de valencians, del Catllar (Tarragonès), el Vendrell, la Riera i Santa Margarida i els Monjos, i que el del Catllar va fer un castell de sis sostres, acompanyat de la dolçaina».

Demà s'inicia la temporada sardanista infantil a Palamós

■ **Palamós.**— L'Agrupació Sardanista Costa Brava de Palamós inicia demà la temporada de trobades de sardanes infantils de les comarques gironines. La trobada, que començarà a 2/4 de 5 de la tarda, es farà al pavelló municipal d'esports —urbanització El Tennis— i serà amenitzada per la cobla Foment. El programa consistirà en tres sardanes de tiratge reduït per als nens i nenes i tres de tiratge normal. Les curtes són: *Nova llavor sardanista*, de J. Soms, *Maria*, de F. Riumalló, i la que ballaran conjuntament totes les colles, *Jugant i ballant*, d'E. Vila, i les sardanes llargues *A l'amic Tomeu*, de J. Ventura Tort, *Records de Cardedeu*, de R. Vilà, i *Marióna*, de J. Saderra.

A la mitja part s'oferiran danses tradicionals catalanes a càrrec dels petits dansaires del curset de sardanes de Palamós. / I.B.

Avui comença una mostra de fauna exòtica al Carlemany

■ **Girona.**— El Centre d'Estandardització de Verins i Antiverins, CEVA, ha organitzat una exposició sobre fauna exòtica que s'inaugura avui a la sala Atrium de l'hotel Carlemany de Girona. Una seixantena d'exemplars d'amfibis, rèptils i algun mamífer i invertebrats es podran veure durant tot el mes, d'11 del matí a 2 del migdia i de 4 de la tarda a 9 del vespre, els dies laborables, i de 10 del matí a 2 del migdia i de 4 a 10, els festius i dissabtes. L'entrada té un preu de 400 pessetes per als adults, de 300 per als grups d'adults —més de deu persones— i de 250 per als infants. Entre altres exemplars, s'hi poden trobar serps com la boa constrictor, la cobra egípcia o la serp de cascavell; diferents menes de tortugues, ratolins, grànotes verinoses i també invertebrats com taràntules. / L.P.

Deu jugadors del Figueres participaran en una desfilada per recaptar fons per a Mifas

J.P.
Figueres.— Deu jugadors de la Unió Esportiva Figueres participaran en una desfilada de modes per recaptar fons per a la delegació de l'Alt Empordà de Minusvàlids Físics Associats (Mifas) que se celebrarà el proper 13 de març al Teatre El Jardí. La llista de models ocasionals estarà formada per Embela, Ferrer, Salas, Melero, Raül, Russet, Arnau i l'exjugador Arseni Comas, entre d'altres. A l'acte també hi participaran models de l'escola Free-Lance de Fi-

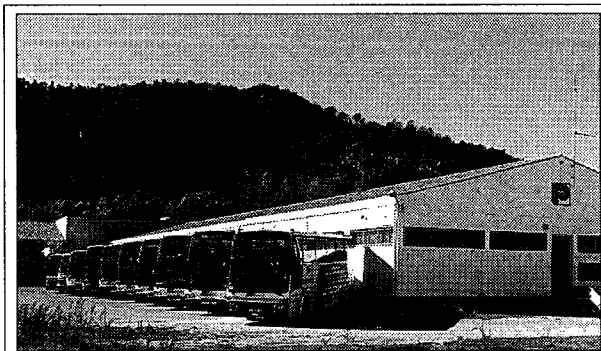
gueres i està prevista l'actuació del grup musical Dígít Arts i d'AB Dansa.

La junta de Mifas a l'Alt Empordà va presentar ahir la desfilada en una roda de premsa en la qual també es va aprofitar per puntualitzar que aquesta associació no té cap tipus de relació amb la venda del cupó promissiu que fa l'Associació de Discapacitats (Adis), ni relacions de caire comercial amb cap empresa, entitat o associació que es dediqui a la venda de l'esmentat cupó.

Resultats del 28è Concurs de Cocteleria i Cuina de l'Escola d'Hostaleria de Girona

L.P.
Girona.— L'Escola d'Hostaleria de Girona va organitzar dimecres el 28è Concurs de Cocteleria i Cuina, que està obert als alumnes que estiguin a quart. Els guanyadors del concurs de cocteleria, que era en la modalitat clàssica —no d'invenció—, van ser: Joan Morillo, que va rebre el primer premi; Xavier Iglesias, amb el segon; i Úrsula Infante, amb el tercer. Els participants van haver de superar les proves de degustació i destresa a l'hora de fer coctels.

Pel que fa al concurs de cuina, la prova va consistir en elaborar la fitxa tècnica d'un plat i fer-lo amb tres guarnicions diferents, prenent com a producte base una cuixa de pollastre de pagès. El primer premi va ser per a Jordi Roca, que va fer una cuixa de pollastre farcida amb salsa acaramel·lada d'herbes; el segon va ser per a Gerard Gibert, que va fer la cuixa al vinagre d'estragó, i el tercer, per a David Dalmau, amb una cuixa farcida d'espínacs a les dues salses.

AUTOCARS PLENACOSTA, S.A.

de Santa Coloma de Farners ha traslladat les oficines i garatges a les seves noves instal·lacions del c/ Pere Costa, s/n (darrera l'Institut) telèfon 84 07 86, on continuaran oferint els seus serveis al viatger.

21218/007928